

Dnr HS2018/125

Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap

Studieplan för utbildning på forskarnivå i Pedagogiskt arbete

(Doctoral studies in Educational Work)

Beslut om inrättande

Studieplanen är fastställd 2001-11-05 av Fakultetsnämnd lärande i skola och arbetsliv och reviderad av Fakultetsnämnd lärande 2004-06-09 samt av Lärarutbildningsnämnden 2012-12-12. Reviderad av fakultetsnämnden för humaniora och samhällsvetenskap 2017-12-06.

Utbildning på forskarnivå ges i den omfattning som tillgängliga resurser medger. Allmänna bestämmelser för utbildning på forskarnivå finns i Högskolelagen och Högskoleförordningen.

1. Allmänt

Pedagogiskt arbete är ett tvärvetenskapligt och yrkesinriktat kunskapsområde som behandlar frågor med relevans för skolan och andra utbildningsinstitutioner. Elevers och lärares arbete och barns och ungas socialisation och lärande i och utanför skolan liksom praktisknära frågor och fenomen som är centrala i pedagogiskt arbete hör hit.

Forskarutbildningen i Pedagogiskt arbete organiseras och genomförs i nära samverkan med de ämnesdidaktiska centrubildningarna vid Karlstads universitet samt forskarskolor/forskarutbildningar inom utbildningsvetenskap nationellt och internationellt.

I enlighet med Karlstads universitets policy för jämställdhet skall genusperspektivet beaktas i utbildningen på forskarnivå. Forskarstuderande skall även få insikter om mångvetenskapliga arbetssätt och erfarenheter av möten över traditionella ämnesgränser.

2. Utbildningens mål

Allmänna mål för utbildning på forskarnivå beträffande kunskap och förståelse, färdighet och förmåga, samt värderingsförmåga och förhållningssätt, anges i Examensordningen (Högskoleförordningen, bilaga 2, SFS 2006:1053):

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen skall doktoranden

- *visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.*

För doktorsexamen skall doktoranden

- *visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och*
- *visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.*

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen skall doktoranden

- *visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,*
- *visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och*
- *visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forskning och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.*

För doktorsexamen skall doktoranden

- *visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,*
- *visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,*
- *med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,*
- *visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,*
- *visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och*
- *visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För *licentiatexamen* skall doktoranden

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

För *doktorsexamen* skall doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig uppsats/ Vetenskaplig avhandling

För *licentiatexamen* skall doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd.

För *doktorsexamen* skall doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.

Ämnesspecifika mål – utöver de allmänna målen

Kunskaper och förståelser

För *licentiatexamen* skall doktoranden

- visa kunskap om och förståelse för utbildningssystemet ur historiska, framtida och samtida perspektiv,
- visa kunskap om en specifik del inom detta område, samt
- visa kunskap om och förståelse för teorier och forskningsmetoder med relevans för det utbildningsvetenskapliga fältet.

För *doktorsexamen* skall doktoranden

- visa bredd i kunskap om och förståelse för utbildningssystemet ur historiska, framtida och samtida perspektiv,
- visa fördjupad kunskap om en specifik del inom detta område, samt
- visa bredd i kunskap om och förståelse för teorier och forskningsmetoder med relevans för det utbildningsvetenskapliga fältet.

Färdigheter och förmågor

För *licentiatexamen* skall doktoranden

- visa färdighet och förmåga att, med stöd i teorier och forskningsmetoder med relevans för det utbildningsvetenskapliga fältet, bedriva ett begränsat forskningsarbete inom utbildningssystemet.

För *doktorsexamen* skall doktoranden

- visa färdighet och förmåga att, med stöd i teorier och forskningsmetoder med relevans för det utbildningsvetenskapliga fältet, bedriva forskningsarbete inom utbildningssystemet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För *licentiatexamen* skall doktoranden

- visa förmåga att kritiskt förhålla sig till och värdera kunskap om utbildningssystemet, lärarutbildningen och den praktiska yrkesverksamheten inom skolan och förskolan.

För *doktorsexamen* skall doktoranden

- visa fördjupad förmåga att kritiskt förhålla sig till och värdera kunskap med relevans för utbildningssystemet, lärarutbildningen och den praktiska yrkesverksamheten inom skolan och förskolan.

Forskarutbildning i Pedagogiskt arbete skall dels förbereda för en forskarkarriär inom akademien, dels ge professionell kompetens för arbetsuppgifter inom utbildningssystemet utanför akademien. Möjliga verksamhetsområden är utvecklings- och utvärderingsverksamhet inom utbildningssystemet både lokalt och centralt.

Väsentliga inslag i forskarutbildningen är dels att de forskarstuderande får erfarenheter av att samverka med andra forskare och därmed etablerar kontaktnät såväl nationellt som internationellt, dels att aktivt bidra till utvecklandet av en stimulerande forskningsmiljö vid Karlstads universitet.

3. Behörighet

Behörig att antas till utbildning på forskarnivå är den som uppfyller villkor för såväl grundläggande som särskild behörighet och som har sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.

3.1 Grundläggande behörighet har den som har avlagt en examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller som på annat sätt inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Fakultetsnämnden får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet om det finns särskilda skäl. (Högskoleförordningen, 6 kap.)

3.2 Särskild behörighet

För att bli antagen till forskarutbildning i Pedagogiskt arbete krävs att sökanden avlagt lärarexamen eller att man i annan ordning inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

4. Antagning

Ansökan om antagning till utbildning på forskarnivå sker i den ordning som fastställts av universitetsstyrelsen vid Karlstads universitet.

5. Urval

Urval bland behöriga sökande till utbildningen på forskarnivå görs med hänsyn till den bedömda förmågan att framgångsrikt bedriva sådan utbildning. Urvalet baseras på den sökandes tidigare studieresultat med betoning på kvaliteten hos de självständiga skriftliga arbeten av forsknings- och utredningskaraktär som ingått i utbildningen, i synnerhet på avancerad nivå samt på kvaliteten i övriga återopade vetenskapliga arbeten, sökandes språkfärdighet, möjlighet till närvaro och deltagande i ämnets forskningsmiljö och att den sökandes forskningsinriktning svarar mot befintlig handledarkapacitet.

6. Utbildningens innehåll och uppläggning

Utbildningen på forskarnivå kan genomföras med sikte på doktorsexamen respektive licentiatexamen. Doktorsexamen innebär en utbildningstid på fyra år, motsvarande 240 högskolepoäng, och licentiatexamen innebär en utbildningstid på två år, motsvarande 120 högskolepoäng. Utbildningen innehåller dels en kursdel och dels ett självständigt arbete (vetenskaplig avhandling respektive uppsats). För doktorsexamen omfattar kursdelen 90 högskolepoäng och vetenskaplig avhandling 150 högskolepoäng och för licentiatexamen omfattar kursdelen 45 högskolepoäng och uppsatsen 75 högskolepoäng.

6.1 Kurser

Kursdelen i licentiatexamen omfattar sammanlagt 45 högskolepoäng:

- 25,5 högskolepoäng obligatoriska baskurser:
 - Informationssökning, 3 hp
 - Pedagogiskt arbete som forskningsfält, 7,5 hp

- Teorier och forskningsmetoder inom det utbildningsvetenskapliga fältet, 15 hp
- 19,5 högskolepoäng valfria specialkurser

Kursdelen för doktorsexamen omfattar sammanlagt 90 högskolepoäng:

- 37,5 högskolepoäng obligatoriska baskurser:
 - Att kommunicera vetenskap, 4,5 hp
 - Informationssökning, 3 hp
 - Teorier och forskningsmetoder inom det utbildningsvetenskapliga fältet, 15 hp
 - Pedagogiskt arbete som forskningsfält, 7,5 hp
 - Utbildning och samhälle, 7,5
- 52,5 högskolepoäng valfria specialkurser

De studerande deltar aktivt i ett allmänt forskningsseminarium i pedagogiskt arbete under hela studietiden. I samråd med handledaren väljer den studerande specialkurser med hänsyn till studieinriktning och studieintresse.

6.2 Doktorsavhandling och licentiatuppsats

Deltagare i utbildning på forskarnivå skall utarbeta en vetenskaplig avhandling för doktorsexamen respektive en vetenskaplig uppsats för licentiatexamen. Avhandling och licentiatuppsats kan antingen vara ett vetenskapligt sammanhängande verk d.v.s. en monografi eller en sammanläggningsavhandling. Uppsatsen skall försvaras vid ett licentiatseminarium. Avhandlingen skall försvaras vid en offentlig disputation. För mer information se gällande policydokument ”Regler för doktorsavhandling och disputation” och ”Regler för licentiatuppsats”.

Avhandlingen/uppsatsen skrivs normalt på svenska eller engelska.

Avhandlings/uppsatsarbetet skall presenteras vid minst tre seminarietillfällen. Det första när det föreligger en plan för arbetet (planeringsseminarium), det andra någon gång under arbetets gång och det tredje när arbetet är i princip färdigt (slutseminarium).

6.3Handledning

Den som antagits till utbildning på forskarnivå har rätt till handledning enligt gällande antagningsordning för forskarutbildning vid Karlstads universitet. För doktorander i pedagogiskt arbete gäller att handledningstimmar delas i lika delar individuell- och gemensam seminariehandledning enligt Policy för handledning i ämnena pedagogik och pedagogiskt arbete.

6.4 Individuell studieplan

Vid studiernas början skall doktoranden i samråd med sina handledare upprätta en individuell studieplan. Studieplanen skall innehålla en tidsmässigt realistisk planering för utbildningen på forskarnivå samt för handledning. Planen skall också innehålla en introduktion till forskningsområdet, problemformulering, forskningsarbetets syfte, metodiska och teoretiska utgångspunkter samt aktuella forskningsetiska överväganden

Den individuella studieplanen skall kontinuerligt (minst en gång per år) följas upp med kommentarer och eventuella korrigeringar i skriftlig form.

6.5 Examination

Examination av kurser sker enligt gällande kursplaner. Vetenskaplig avhandling, respektive licentiatuppsats examineras enligt högskoleförordningen (Kap. 6, §§ 40-47), samt gällande policydokument vid Karlstads universitet.